

Companys de servitud

Dv, 6/01/2012 per Teresa Forcades...

[Un Manament Nou](#)

Basili reconeix que entre els homes es donen relacions de senyor-esclau i no les reprova ni rebutja per principi; en alguns casos fins i tot les justifica, entenent aleshores que 'senyor' no és aquell que explota el súbdit en benefici propi, sinó aquell que decideix per ell en benefici de tots:

*Alguns, oprimits per la potència aliena, han estat reduïts al jou de l'esclavitud, com els captius de guerra, o alguns, per llur indignència, com els egipcis [sembla que hauria de dir hebreus en lloc d'egipcis] al faraó, o, **d'acord amb una sàvia i arcana disposició**, els fills menys afavorits han estat condemnats a servir els més espavilats i dotats, cosa que un observador equànime no qualificaria pas de condemna, sinó de benefici. Puix que al qui per manca d'enteniment no posseeix el govern natural de si mateix, a ell li és més útil de fer-se propietat d'un altre, per tal que, dirigit per la raó del propietari, s'assembli al carro que rep l'auriga o a la barca que té el pilot col·locat al timó (20.51).*

Ara bé, a la llum del que hem dit de la noció de 'comunió' en Basili, ¿no resulta contradictòria aquesta definició de la 'relacionalitat'? ¿No defensa Basili precisament que la 'comunió' exclou la 'subordinació', ni que es tracti d'una subordinació benvolent i en principi beneficiosa per a ambdues bandes? En efecte, trobem en aquest punt al meu entendre un exemple de la necessària transformació de les relacions humanes a la llum de les divines:

*Aquests [els qui afirmen que l'Esperit no és esclau ni senyor, sinó lliure] ofenen els dogmes de la teologia amb exemples humans, i proven d'acomodar el costum del món, que manté una marcada diferència de les dignitats, **a la natura divina inefable**, sense advertir que, entre els humans, ningú no és esclau per natura (20.51).*

En aquest breu paràgraf, distingim les tres afirmacions següents: 1. que els costums del món no són criteri per avaluar les realitats divines; 2. que a la natura divina inefable no hi caben les diferències de dignitat; i 3. que entre els humans ningú no és esclau [s'entén 'esclau d'un altre home'] per natura. Precisament perquè Déu és Senyor (l'únic Senyor), totes les relacions senyor-esclau entre els homes queden en darrer terme deslegitimades (aquí trobaríem la llavor de la consciència moderna de la igualtat en dignitat i dels drets humans, i el seu fonament últim):

*Així, doncs, **encara que un es digui senyor i l'altre servent**, tant per l'igual respecte que ens devem mútuament com pel fet que som com possessions del qui ens ha creat, **som tots companys de servitud**. Si això és així, qui podries excloure de la servitud? Pel mateix fet de ser creat, hom queda constituït servidor. **Les creatures no manen realment les unes sobre les altres** (...) (20.51).*

(Extret de Ser persona, avui: estudi del concepte de 'persona' en la teologia trinitària clàssica i de la seva relació amb la noció moderna de llibertat. Teresa Forcades i Vila. Publicacions de l'Abadia de Montserrat).